Scenariusz 3 (szkoła podstawowa)
(Uwaga: scenariusz stanowi inspirację i może być dowolnie modyfikowany; wykorzystanie wszystkich materiałów może uniemożliwić przeprowadzenie zajęć w ciągu 45')

Temat**: Architektura renesansu i baroku na Warmii i Mazurach**

Cel lekcji:
Zapoznanie uczniów z architekturą renesansu i baroku na Warmii i Mazurach

„NaCoBeZu" (na co będę zwracać uwagę); oczekuję, że po zajęciach uczeń:

- Poda przykłady budowli renesansowych i barokowych na Warmii i Mazurach;
- Scharakteryzuje przynajmniej jeden wybrany obiekt wskazując cechy charakterystyczne dla danego stylu;

Kluczowe pytanie: Rozważ, czy budowle renesansowe i barokowe Warmii i Mazur różniły się od tych powstających w reszcie Europy?

Metody:
Praca z materiałem filmowym i ilustracyjnym, tekstem źródłowym; pogadanka, elementy wykładu i dyskusji, mind map, zabawa edukacyjna learning apps;

Formy: indywidualna, praca w grupach, zbiorowa

Środki dydaktyczne, m.in.; film *Renesans i barok na Warmii i Mazurach;* źródła ikonograficzne; zabawa edukacyjna learning apps:

Odniesienie do podstawy programowej: XXI. Renesans w Polsce; XXIII. Ustrój, społeczeństwo i kultura Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w.

Realizacja kompetencji kluczowych:
1. Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
4. Kompetencje cyfrowe;
8. Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej

Przebieg zajęć:

1. Część porządkowo-organizacyjna
2. Rekapitulacja wtórna: nauczyciel z uczniami przypominają pojęcia związane z kulturą i sztuką renesansu i baroku w Polsce; powtórzeniu może pomóc metoda mind map; można wzbogacić mind map o propozycje dzieci i dorysować kolejne „chmurki”;
   Uczniowie zapisują w „chmurkach” po lewej stronie terminy związane z renesansem, po prawej z barokiem:
   I chmurka: prostota, harmonia, przepych, ekspresja, dynamika, arkady, attyka, światłocień
   II chmurka: humanizm, sarmatyzm, pałac w Wilanowie, Kaplica Zygmuntowska
   III chmurka: Jan Andrzej Morsztyn, Wacław Potocki, Mikołaj Rej, Mikołaj Kopernik

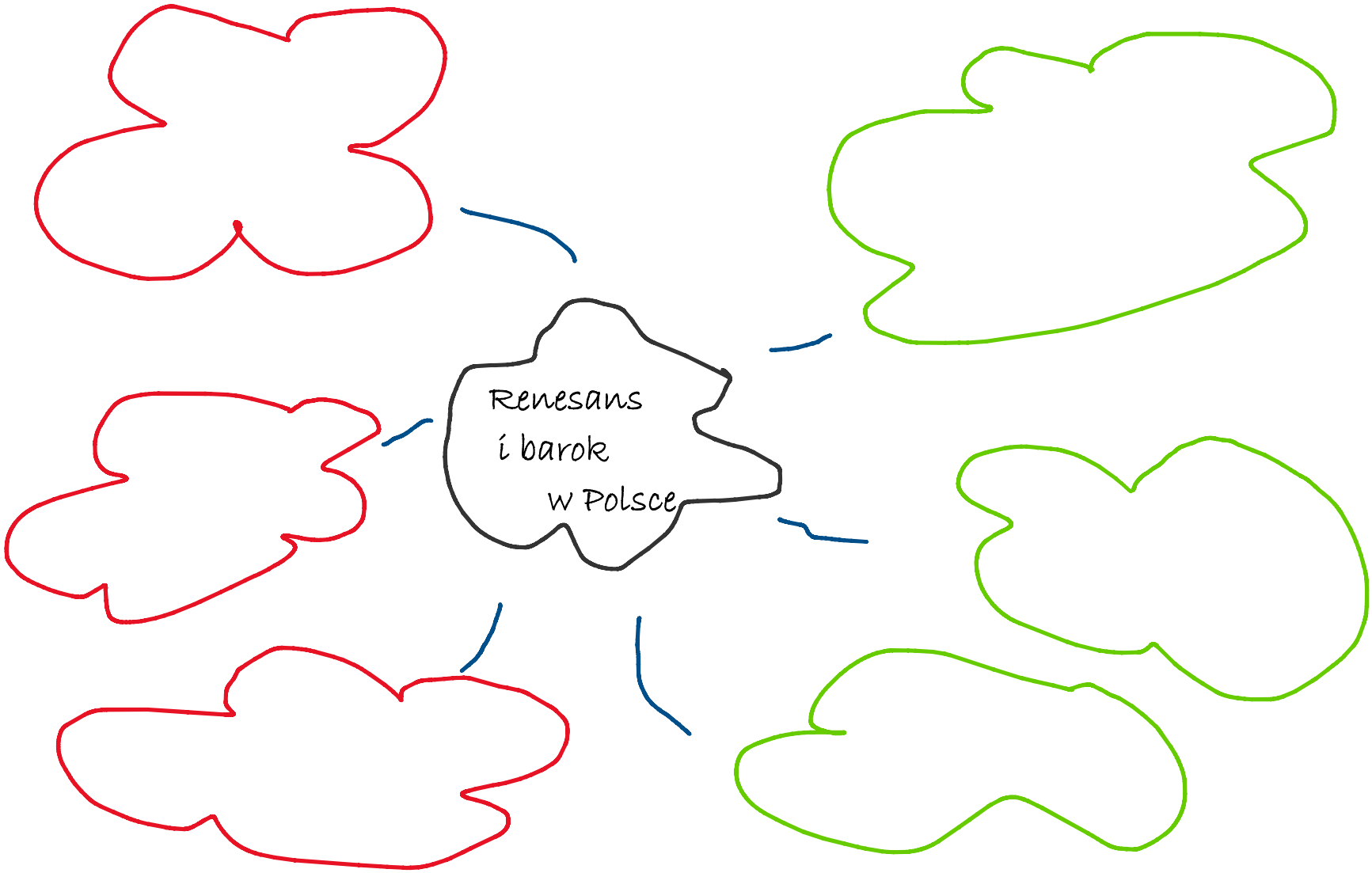
Renesans
i barok
w Polsce

3. Część zasadnicza

Nauczyciel prowadzi pogadankę z uczniami na temat cech charakterystycznych sztuki renesansu i baroku informując ich m.in. o tym, że w architekturze Warmii i Mazur również mamy wspaniałe odniesienia do obydwu epok. Przedstawia pytanie kluczowe zajęć i zapisuje je na tablicy.

Następnie nauczyciel odtwarza fragmenty (bądź całość) filmu n/t sztuki renesansu i baroku na Warmii i Mazurach. Poleca uczniom zwrócić podczas projekcji uwagę na następujące zagadnienia, m.in.

- Skąd napływały wpływy renesansowe na Warmię i Mazury pod koniec XV w.?
- Których zabytków – renesansowych czy barokowych – znajduje się więcej w regionie? Podaj ich przykłady;

Nauczyciel uzupełnia i systematyzuje wypowiedzi uczniów. W dalszej części uczniowie są dzieleni na dwie grupy systemem losowym (np. odliczają do trzech, jedynki tworzą grupę pierwszą itd.). Każda grupa otrzymuje pakiet materiałów i pytania, na które ma udzielić po wyznaczonym czasie odpowiedzi.

Grupa 1. Pałac barokowy w Drogoszach

Pytania:

- Do kogo należał pałac w Drogoszach?
- Jaki pałac miał przypominać budynek w Drogoszach i dlaczego?
- Podaj kilka cech charakterystycznych dla budowli barokowych widocznych na poniższej ilustracji pałacu;

Materiał 1

W XVII w. pałac przejęła rodzina Dönhoffów - znany od średniowiecza, wywodzący się z rycerstwa szlachecki ród. Były to czasy, gdy siedziba Ludwika XIV - Wersal stał się nie tylko najlepszą wizytówką Francji, lecz także wzorem pałacu, ogrodu i rezydencji królewskiej kopiowanej w całej Europie. Prawie każda z kopii chciała się nazywać Wersalem: północy, południa, podlaskim, niemieckim czy rosyjskim. W Drogoszach projekt nowego budynku opracował John von Collas. Barokowy pałac wznoszono w latach 1710-1714. Powstała jedna z najbardziej okazałych rezydencji na terenie całych Prus Wschodnich określana nawet jako wschodniopruski Wersal – to także dzięki kolekcji dzieł sztuki

zgromadzonej w pałacu. Rezydencja miała status tzw. pałacu królewskiego - miejsca gdzie monarchowie mogli znaleźć tymczasową siedzibę np. w trakcie podróży. W pałacu mieściła się także wyjątkowa biblioteka obejmująca kilka tysięcy woluminów, a wśród nich kilka bardzo cennych egzemplarzy.

Źródło: *Mazurzy*, pod red. S. Sobotki, Olsztyn 2020; http://leksykonkultury.ceik.eu/index.php/Pa%C5%82ac_w_Drogoszach;

Materiał 2

Źródło: domena publiczna

Grupa 2 Pałac renesansowy w Galinach

Pytania:

- Komu zawdzięczamy wybudowanie pałacu w Galinach?
- Jaką funkcję miał pełnić i co o tym świadczy?
- Podaj kilka cech charakterystycznych dla stylu renesansowego, w którym wybudowano pałac korzystając z zamieszczonej ilustracji;

Materiał 1

Początki pałacu sięgają drugiej połowy XVI wieku, kiedy to przedstawiciel rodu Botho von Eulenburg polecił wybudować tu swoją siedzibę. Rodzina pruska Eulenburgów uważna była wówczas za jeden z najstarszych i najbardziej znamienitych szlacheckich rodów zamieszkujących okoliczne ziemie. Pałac usytuowany został na niewielkim wzniesieniu i miał charakter obronny, otoczony był też fosą, do której woda dostarczana była z pobliskiej rzeki Pisy. Jedyne dojście wiodło przez zwodzony most. Wiadomo także, iż niegdyś pod korytem rzeki, do pobliskiego kościoła, prowadził tunel ewakuacyjny, z którego wyjście znajdowało się pod ołtarzem. Dziś pałac jest jednym z nielicznych przykładów architektury renesansowej, zachowanych na terenach dawnych Prus Książęcych.
Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Pa%C5%82ac_w_Galinach

Materiał 2

Źródło: Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu, Regionalna Pracownia Digitalizacji, Fot. Tomasz Misiuk

Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi, uogólnia i przechodzi po pytania kluczowego zajęć.

Uczniowie zastanawiają się, czy pałace i świątynie wzniesione w okresie renesansu i baroku w regionie różniły się od tych powstałych w innych częściach Polski czy w Europie. Nauczyciel systematyzuje wypowiedzi podkreślając, że projektowane i wznoszone przez wybitnych artystów budowle Warmii i Mazur w niczym nie ustępowały architektonicznie podobnym obiektom w Polsce czy Europie. Były stawiane z rozmachem, pięknie ozdabiane i wiele z nich możemy oglądać do dziś. Niektóre wymagają remontów, są takie, co świetnie prosperują np. w rękach prywatnych, jako hotele; inne pełniły po II wojnie światowej funkcje muzeów, szkół, siedzib różnych instytucji.

4. Rekapitulacja pierwotna
   Nauczyciel proponuje zabawy learning apps; uczniowie mogą skorzystać z własnych telefonów posługując się kodem QR
   https://learningapps.org/display?v=pz5801hxj21
   https://learningapps.org/display?v=pbj2py7yn21
   Uczniowie mogą również korzystać z zasobów Internetu w celu rozpoznania budowli regionu

   *Zadanie dla chętnych:
   Dowiedz się, co dziś mieści się w dawnych dworach i pałacach Warmii i Mazur😊